



EmpowerMed

Àrea Metropolitana de BARCELONA

Resum d'anàlisi de cas pilot

Work Package 1 - Mobilising local actors
28 February 2020





This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 847052.

69

This document has been produced as part of project EmpowerMed - Empowering women to take action against energy poverty in the Mediterranean



WP LEADER: Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

RESPONSIBLE PARTNER: Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

DELIVERABLE D1.2: From Barcelona (Catalonia, Spain)

FINAL VERSION, 28 February 2020

AUTHORS: Irene González Pijuan (UAB)

CONTRIBUTORS: Lluç Canals Casals (IREC), Mònica Guiteras Blaya (ESF)

IMPORTANT NOTICE: Reproduction of the content or part of the content is authorized upon approval from the authors and provided that the source is acknowledged.





Una regió metropolitana densa, desigual i vulnerable al canvi climàtic

Amb una superfície de 636 km², 36 municipis (incloent la ciutat de Barcelona) i més de 3,2 milions d'habitants, l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) és la vuitena regió metropolitana més gran d'Europa i conte algunes de les parts més densament poblades de la UE. Amb un clima mediterrani d'hiverns relativament suaus i estius molt càlids, s'espera que el canvi climàtic tindrà lloc en forma de, entre d'altres, onades de calor més freqüents i intenses que tindran més impacte sobre poblacions vulnerables. L'any 2016-2017 el 24,7% de la població de l'AMB es trobava en risc de pobresa o d'exclusió social i el 5,3% patia privació material severa. Pel que fa la perspectiva de gènere, el 55% de la població en risc de pobresa a la ciutat de Barcelona són dones. Les dones tenen també salaris i pensions més baixes, feines més precàries i pitjors nivells de salut autopercebuda.


Més de 100.000 llars en pobresa energètica al conjunt de l'AMB

L'any 2016 es comptabilitzaven al conjunt de l'AMB 105.800 llars (8,1% del total) que declaraven temperatures inadequades al seu habitatge durant els mesos freds; 93.500 llars (7,1%) amb despeses en energia domèstica per sobre del 10% de la seva renda disponible; i 47.300 llars amb despeses en aigua corrent domèstica de més del 3% del seus ingressos, es a dir, en *pobresa hídrica*. Al municipi de Barcelona, l'any 2016 170.000 persones (al voltant del 10% del total) eren incapaces de mantenir el seu habitatge a una temperatura adient durant els mesos freds o tenien endarreriment en el pagament dels rebuts de subministraments bàsics (llum, gas i aigua, entre d'altres). S'estima que hi havia també milers de persones a Barcelona que patien llavors talls de subministrament tot i que la llei la Llei 24/2015, del Parlament de Catalunya, prohibeix les desconnexions de subministraments bàsics d'aigua potable, de gas i d'electricitat unitats familiars en situació de risc d'exclusió residencial certificada pels serveis socials. Al municipi de Barcelona, els indicadors de pobresa energètica permeten identificar districtes d'alta incidència al centre (Ciutat Vella) i a la perifèria nord (Horta-Guinardó i Nou Barris i, en certa mesura, també Sant Andreu i Sant Martí).

Factors de vulnerabilitat prioritari: habitatge, deute, gènere i salut

Les actuacions del projecte EmpowerMed s'enfoquen a donar suport de forma prioritària als següents categories de poblacions vulnerables:

Llars en risc de desnonament o en situació irregular respecte el seu habitatge atès la impossibilitat de donar d'alta contractes de subministrament d'electricitat i gas en habitatges sense títol de propietat o contracte de lloguer vàlid. Les connexions irregulars que se'n deriven són resposta estratègica de persones vulnerables que els posa en una situació de màxima precarietat. En una majoria d'aquestes llars hi ha dones i menors.



Llars sense subministraments bàsics o en risc de tall, les quals tenen en gairebé tots els casos deute acumulada amb subministradores. Aquesta situació es tradueix sovint en trucades, missatges de text o cartes reclamant el deute acumulat, a vegades de forma agressiva, que generen angoixa i intranquil·litat entre les persones afectades.

Llars monomarentals amb nens menors d'edat, un de cada quatre quals tenien dos o més endarreriments en el pagament de rebuts de l'habitatge a la ciutat de Barcelona el 2016. Es tracta de llars majoritàriament encapçalades per dones i que assenyalen una problemàtica específica de feminització de la pobresa energètica.

Persones amb afectacions en la salut mental atès que dades de la Plataforma d'Afectats per l'Hipoteca (PAH) i la Aliança contra la Pobresa Energètica (APE) indiquen nivells molt elevats de ansietat i depressió entre persones en risc d'exclusió energètica i residencial.

Llars dependents de modes elèctrics de provisió de calor domèstica (calefacció, escalfadors d'aigua, etc.) ja que l'electricitat és el subministrament amb el preu per kWh més elevat.

Població nascuda fora d'Espanya i sobre tot fora de la UE, amb rendes baixes i que es troba sovint en dificultats per accedir al mercat d'habitatge de lloguer privat.

Llars que lloguen o relloguen el seu habitatge degut al fort repunt en el preu dels lloguers a Barcelona i l'àrea metropolitana en els darrers anys.

Necessitats de les famílies vulnerables i accions de suport

En resposta a les necessitats conegudes de les llars identificats com a prioritaris, a l'AMB el projecte EmpowerMed donarà suport a aquestes famílies davant de situacions talls de subministrament i connexions irregulars, deute amb subministradores, canvis en contractes i tarifes, accés als bons socials i altres formes d'ajuda, relació amb subministradores i administracions competents i ús de comptadors intel·ligents.

Actors rellevants per a les actuacions del projecte EmpowerMed

Els Punts d'Assessorament Energètic (PAE) de l'Ajuntament de Barcelona són una eina fonamental i punt de contacte entre l'Administració i les famílies vulnerables, que acaben derivats a aquests punts per altres serveis municipals quan es detecten indicis de pobresa energètica. Altres municipis de l'AMB han establert recentment serveis similars especialitzats en l'atenció i assessorament en qüestions energètiques de població vulnerable i, en cas contrari, els serveis socials són clau per a la detecció de casos.

Les companyies subministradores majoritàries de gas i electricitat a l'AMB (Endesa i Naturgy) amb les quals més deute acumulat i avisos d'impagament tenen les llars vulnerables atès la seva posició dominant al mercat de comercialització. Endesa com a empresa propietària majoritària de la xarxa de distribució elèctrica a l'AMB és també un actor clau per acabar amb situacions de inseguretat i exclusió energètica de llars que ocupen el seu habitatge de forma irregular i que ara per ara se'ls denega l'accés a un contracte de subministrament.